Högläsning för oss djupare in i texten

Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 7-9

Syfte

Att högläsa är en konst. Det handlar inte om att bara läsa högt utan det handlar om en högst planerad läsning med målet att vägleda eleverna in i en djupare läsförståelse.

Metod

Min högläsningsbok är fullklottrad med ord som jag har ringat in eller saker som till exempel KONSTPAUS skrivet i marginalen eller post it-lappar som sticker ut. Stoppen som jag gör vid klottret är oftast uttänkta i förväg. Ibland stannar jag vid flera ställen, ibland vid några få. Situationen avgör. Läsupplevelsen får ju inte gå förlorad. Så här *kan* det se ut:

Smaka på ordet-stopp
Jag: ”Saker som har med fredsprocessen att göra”. Kan ni säga ”fredsprocessen”?
Alla: Fredsprocessen.
Jag: Tack!

Kluriga ord eller uttryck-stopp
Jag: ”eftersom han inte precis var den vassaste kniven i lådan”. Vadå vassaste kniven? Kan vi några andra uttryck som betyder ungefär samma sak?
Någon: Han är nog lite dum.
Jag: Precis. Man kan säga att man inte har alla hästar hemma eller att hissen inte går ända upp till exempel.
Jag: Ni förstår att det inte är så snällt att säga så till varandra, va?

Gestalta ordet-stopp
Jag: ”log förläget”. Kan ni le förläget?
(Det visade sig att de inte kunde le förläget eftersom de inte visste vad förläget betyder så då fick vi prata om det också.)

Kopplingar-stopp
Jag: Åh, det här får mig att tänka på en gång när jag…. eller Det här får mig att tänka på när barnen i Bullerbyn sov på höskullen eller Kan vi någon annan berättelse där det finns en elak styvmor? eller När de säger ”förra kriget” tror jag att de menar andra världskriget. Vad tror ni?

Det här är nog något viktigt för fortsättningen-stopp
Jag: Det här känns viktigt. Vad tror ni? Jag tycker att vi ska komma ihåg den här meningen lite extra.

Poletten ramlar ner-stopp
Jag: Aha, nu förstår jag! Kommer ni ihåg när vi läste att…. Det var alltså därför som… Aha!

Prata snabbt med varandra-stopp
Jag: Vänd dig till din kompis och prata om det vi just har hört.

Oups, eleverna håller på att somna-stopp
Jag: *hittar på vad som helst för att de ska bli aktiva en stund

Mönster-stopp

Inskickad av: Cecilia Jalkebo, Fristadsskolan, Eskilstuna
CC BY NC SA

Jag: Vänta nu… nu är ögonen beskrivna så där ingående igen. Vilken betydelse har egentligen ögonen i den här boken? Vi försöker vara lite extra uppmärksamma på just ögonen nu när jag läser vidare.

Lyssna nu extra noga-stopp
Jag: Nu kommer en mening som jag vill att ni lyssnar extra noga på: ”…”

Lägg märke till språket-stopp
Jag: Ser ni att författaren har skrivit det här ordet med VERSALER? Vilken skillnad gör det för dig när du läser ordet?

Vilken fantastisk beskrivning-stopp
Jag: Den här beskrivningen gjorde att jag verkligen kunde se framför mig hur det ser ut där de är. Jag läser en gång till, vad får ni för bild i huvudet? Vad kan vi lära oss av sättet hon beskriver miljön på?

Läraren reflekterar

Så där håller vi på. Läser och pratar och stoppar och tänker och läser vidare. Ibland blir det vilda diskussioner, andra gånger är det mest jag som tänker högt. Det händer att vi behöver stoppa så länge så att alla hinner skriva ned sina tankar och kanske dela texten digitalt så att vi alla får se vad vi alla tänker också innan vi går vidare. Det finns lektioner med många stopp och det finns lektioner med få. Ibland behöver vi bara få njuta av texten. Då gör vi det.

Det är det här som är högläsning för mig. Inte att eleverna ”slipper läsa själva” utan att jag på mitt milda sätt tvingar in dem i en helt annan sorts läsupplevelse än om de bara hade läst boken på egen hand. För hur ska man kunna bli bättre på läsförståelse om ingen visar hur?

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Centralt innehåll*

Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang. Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.

Betygskriterier*

Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter med **mycket gott** flyt och visar **mycket god** läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med mycket god säkerhet. Eleven för **välutvecklade** resonemang om innehållet i olika texter. Eleven visar också **mycket goda** kunskaper om skönlitteratur och de sammanhang som olika verk har tillkommit i.

* årskurs 7-9